

- рівень досягнення запланованого значення показника (L_D). Тобто він показує наскільки фактичне значення показника відповідає плановому (бажаному, необхідному) значенню. Визначається L_D як відношення достовірного значення певного показника фінансової звітності, визначеного (підтвердженого) зокрема в процесі аудиту, до планового значення цього показника.

Отже, враховуючи різні характеристики показників фінансової звітності, користувач зможе отримати набагато повнішу та достовірнішу інформацію про реальну фінансову стійкість, платоспроможність, ділову активність, результативність та ефективність діяльності підприємства. І відповідно зможе знизити ризик прийняття неправильних управлінських рішень, зокрема щодо здійснення інвестицій, зміни керівництва чи видів діяльності, прийняття антикризових заходів тощо.

УДК 338.363

Шворак А. М.,

д.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту,

Гадзевич О. І.,

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ

У сучасних ринкових умовах значно зростає роль своєчасного та якісного аналізування фінансового стану підприємств, оцінки їх ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності. Жоден власник не повинен нехтувати потенційними можливостями збільшення прибутку (доходу), які можна виявити тільки на підставі своєчасного й об'єктивного аналізу фінансового стану підприємств. Систематичний аналіз фінансового стану підприємства, необхідний ще й тому, що дохідність будь-якого підприємства, розмір його прибутку, багато в чому, залежать від його платоспроможності. Враховують фінансовий стан підприємства і банки, розглядаючи режим його кредитування та диференціацію відсоткових ставок.

Фінансовий стан підприємства є комплексним поняттям, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується

системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів. Він залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності, тому на нього впливають усі ці види діяльностей підприємства. Передовсім на фінансовому стані підприємства позитивно позначається ритмічний випуск і реалізація високоякісної продукції. Як правило, чим вищі показники обсягу виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг і нижча їх собівартість, тим вища прибутковість підприємства, що позитивно впливає на його фінансовий стан.

Неритмічність виробничих процесів, погіршення якості продукції, труднощі з її реалізацією призводять до зменшення надходження коштів на рахунки підприємства, в результаті чого погіршується його платоспроможність. Існує і зворотний зв'язок, оскільки брак коштів може призвести до перебоїв у забезпеченні матеріальними ресурсами, а отже, у виробничому процесі.

Фінансова діяльність підприємства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства.

Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану.

Оцінка фінансового стану підприємства дає можливість відшукати резерви підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного успіху як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами.

Фінансовий стан підприємства треба систематично й усебічно оцінювати з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Це уможливить критичну оцінку фінансових результатів діяльності підприємства як у статистиці за певний період, так і в динаміці – за ряд періодів, дасть змогу визначити «больові точки» у фінансовій діяльності та способи ефективнішого використання фінансових ресурсів, їх раціонального розміщення. Неефективність використання фінансових ресурсів призводить до низької платоспроможності підприємства і, як наслідок, до можливих перебоїв у постачанні, виробництві та реалізації продукції; до невиконання плану прибутку, зниження рентабельності підприємства, до загрози економічних санкцій.

Спад та кризові явища в економіці посилюють негативні процеси, знижують купівельну спроможність і відповідно, попит на товари широкого вжитку. Значна кількість підприємств стає збитковими, неплатоспроможними. Стійка і

хронічна неплатоспроможність підприємства з фінансової точки зору означає, що таке підприємство:

- поглинає ресурси чи кошти кредиторів;
- формує недоїмки з податків та інших обов'язкових платежах, що приводить до блокування виконання бюджетних виплат;
- стає причиною наростання кризових явищ в економіці, оскільки виключає певну частину ресурсів із нормального господарського обігу;
- ставить своїх кредиторів перед вибором надання підприємству контрольованого шансу на подолання внутрішньої фінансової кризи і укладення з ним відповідної тимчасової угоди, або ж вимоги щодо ліквідаційної процедури підприємства та продажу його майна для задоволення зобов'язань перед кредиторами;
- може саме оцінити власний кризовий стан і власну неспроможність за своїми зобов'язаннями і розпочатий привітливий діалог з кредиторами щодо подальших відносин, або ж про власну ліквідацію як підприємства. У такій ситуації без проведення реструктуризації сподіватись на виживання просто неможливо.

Вирішенню цих питань буде сприяти проведення рейтингової оцінки діяльності підприємства.